sacrificial fire अग्निक्षेत्रे कृष्यमाणे अश्वमेधे महात्मनः। …सा तु समुत्थिता BrahmāṇḍP. ii. 64. 17 = VāyuP. ii. 27. 17; आवपनेति। कृष्टेऽग्निक्षेत्रे नानाबीजानामावपनार्थानामित्यर्थः MayūMāli. 720. 5 (*on* x. 5. 5)

अग्निक्षेप (agni–kṣepa) *m.* taking of the fire from one place to another अग्निक्षेपस्योल्मुकं यद्वदेवं मोहस्य स्यान्न प्रदेशास्थितत्वम् SaṁkṣeS'ā. 2. 160 (ii. 97. 25)

अग्निक्षेपक (agnikṣepa–ka) *adj.* one who throws fire जलेऽग्निक्षेपकं शृणु KathāSaSāg. x. 5. 9.

अग्निक्षेपार्थम् (agnikṣepārtham) *adv.* for the sake of placing the fire नवमं तु मण्डलमग्निक्षेपार्थम् Aparā. 707. 23 (*on* 2. 106)

अग्निखडा (agni–khaḍā) *f.* fire–pit त्रिसाहस्रमहासाहस्रप्रमाणायामप्यग्निखडायामात्मानं प्रक्षिपेत् MadhyāViBh. 74. 27 (*on* 2. 16)

अग्निखण्ड (agni–khaṇḍa) *m. n.* ember, a burning coal स हतवृत्तिः किं करोति। हे धैर्यधाम करेण हस्तेन ननु अहो अङ्गाराकर्षणानि अग्निखण्डानामातानानानि कर्तुं वाञ्छति YaśasCam. i. 185. 9 (comm.); i. 490. 25 (comm.); वालपत्रकाष्ठाग्निखण्डानि ii. 226. 23 (comm.)

अग्निखण्डशिखा (agnikhaṇḍa–śikhā) *f.* flame of the burning coal अग्निखण्डशिखाजातम्…धूपं देवि गृहाण मे BrahmVaiP. ii. 55. 30.

अग्निखदा (agni–khadā) *f.* fire–pit [DBHS.]

अग्निखुर (agni–khura) *adj.* [*f.*–ā] having fiery hooves अग्निखुराम्…भुञ्जते कपिलां ये तु शूद्रा लोभेन मोहिताः MahāBhā. xiv. App. 4. 1734 = VṛGautaSm. 567. 16(9); ज्वलमानात्तु कपिला तावत्कुण्डात्समुत्थिता। … अग्निखुरा ह्यग्निपृष्ठा SkandP. v(3). 39. 8.

अग्निग (agni–ga) *adj.* [*f.* –ā] abiding in fire शक्तिं मध्येऽग्निगां स्मरेत् AgniP. 310. 16.

अग्निगत (agni–gata) *adj.* [*f.* –ā] **1 A** belonging to or present in fire यथाग्निगतेनोष्णगुणेन दाहोऽनुभूयते BrahmSūBh.(Bhā.) 139. 23 (*on* ii. 3. 40); अग्निगतमुष्णत्वं विवक्षितम् NyāyKa. 142. 23; 107. 25; अग्निशब्दः अग्निगतं तैक्ष्ण्यं माणवके प्रतिपादयितुं प्रयुज्यते Pradī. vii. 33. 11 (*on* viii. 1. 12); **B** produced or effected in fire आधानस्य तु … स्वतन्त्रमेवाग्निगतमदृष्टं फलम् MayūMāli. 434. 17 (*on* v. 3. 10); **C** pertaining to fire (in the stomach i. e. the digestion–power) उक्तमग्निगतं रूपं विषार्तानां च देहिनाम् Hastyāyur. 164. 11 (2. 6); **D** referring to *Agni* (*-cayana*) षड्भिर्दीक्षयतीत्यग्निगतं प्राकृतबाधकम् NyāyMāVi. 517. 25 (*on* x. 3. 4); **2** fallen or thrown in fire श्रुतिस्मृतिपुराणेषु सङ्गः स्त्रीणां निवारितः। यत्सङ्गात्संक्षयं याति पुमानग्निगतो यथा ĀdiP. 5. 27; धूपश्चाग्निगतो ज्ञेयो न(नी)लो रक्तोऽथ पीतकः Hastyāyur. 180. 24 (2. 10); **3** present in *agni* (i. e. the letter 'i') अग्निगतामपि बिम्बे बिम्बगतां च खपद्मे। तां तु नियोज्य…सिध्यति ĪśānS'iPa. i. 21. 59.

अग्निगतगुण (agnigata–guṇa) *m.* quality present in the fire इत्यादयोऽग्निगतगुणप्रकाशनसमर्थाः शब्दा ऊहितव्याः MayūMāli. 596. 1 (*on* ix. 1. 14)

अग्निगतपञ्चसंख्या (agnigata–pañcasaṅkhyā) *f.* number five pertaining to fire अग्निगतपञ्चसंख्यायास्तु उत्पत्तिशिष्टत्वात VedāntKa. 398kh. 6. (*on* iii. 3. 1)

अग्निगतसंस्कार (agnigata–saṁskāra) *m.* consecration pertaining to fire नापि 'नित्य' इति सूत्रं तस्य विवाहहोमसमाप्तौ अग्निगतसंस्कारापवर्गनिषेधपरत्वात् BālamBha. i. 316. 24 (*on* 1. 97)

अग्निगतस्वामित्व (agnigata–svāmitva) *n.* lordship present in the god of fire वस्तुतस्तु मादनस्यापि…अग्निगतस्वामित्वख्यापनार्थमेवोपादानम् MīmāKau. ii. 295. 1 (*on* iii. 2. 36)

अग्निगतादृष्ट (agnigatādṛṣṭa) *n.* unseen result produced in fire आधानस्य हि यत्साक्षात्फलमग्निगतादृष्टरूपं तस्य कर्तृगामित्वासंभवात् MayūMali. 461. 10 (*on* vi. 2. 2)

अग्निगताहुति (agnigatāhuti) *f.* oblation offered into fire अग्निगताहुत्या आदित्याप्यायनं तस्माच्चाप्यायिताद्वृष्टिः ManvaVi. 326. 13 (*on* 3. 76)

अग्निगति (agni–gati) *f.* **A** course or spread of fire स्वेन सैन्येन सहितः प्रतपञ्शत्रुवाहिनीम्। प्रधक्ष्यति स पाञ्चालान्कक्षं कृष्णगति–(v. l. अग्निगतिः)र्यथा MahāBhā. v. 164. 20; **B** the act of entering into fire अनाशकेनाग्निगत्या जले वा देहयातनात्। तस्मिंस्तीर्थे मृतो यस्तु स याति परमां गतिम् SkandP. v(3). 43. 10.

अग्निगतिद (agnigati–da) *adj.* performer of the funeral rites जटायुषोऽग्निगतिदः … इति … विष्णोर्नामसहस्रकम् PāñcaRā.(Nā.) iv. 3. 102 (112)

अग्निगन्ध (agni–gandha) *n.* thinner variety of *Panicum miliaceum* अग्निगन्धवाक्। कणजीरणनाम्ना स्यात् प्रसिद्धे सूक्ष्मजीरके NānārthāSaṁ. iii. 26. 13; *m.* smell of fire अग्निगन्धवाक्। … अग्नेर्गन्धे च पुंसि NānārthāSaṁ. iii. 26. 13; *adj.* which smells like fire अग्निगन्धवाक्। … अग्नितुल्यगन्धे तु स त्रिषु NānārthāSaṁ. iii. 26. 13.

अग्निगर्भ (agní–garbha) *adj.* [*f.* –ā] containing fire within (latent or otherwise) यथाग्निगर्भा पृथिवी…एवं गर्भं दधामि ते S'atBr. XIV. ix. 4. 21; BṛAraU. vi. 4. 22; BaudhGS. i. 7. 38; HirGS. i. 25. 1; BṛĀraUBhVā. vi. 4. 106; यथा पृथिव्यग्निगर्भा…एवं गर्भं दधातु ते ĀpaManPāṭha. i. 12. 5; यथा भूमिरग्निगर्भा S'āṅkhāGS. i. 19. 5; KauśīGS. i. 12. 5; पीलुमयो मणिरग्निगर्भः … पिचुपरिवेष्टितो मुखादग्निधूमोत्सर्गः ArthS'ā. iii. 226. 1. (14. 2); तस्य क्रोधोद्भवः… अग्निगर्भः सुदारुणः सः … सर्पान् … आविवेश विषात्मकः BrahmāṇḍP. i. 8. 38; LiṅgaP. i. 70. 231; VāyuP. i. 9. 33; दुःषन्तेनाहितं तेजो दधानाम्…। अवेहि तनयां ब्रह्मन्नग्निगर्भां शमीमिव S'āk. 4. 6; BhaviP. 843A. 6 (iv. 161. 34)

अग्निगर्भ (agni–garbha) *m.* **1** the interior of fire पिण्डं मध्वाज्यसिक्तैर्वा प्राग्वदापाद्य तण्डुलैः। अग्निगर्भगतस्याग्रे विभोर्दर्भेसु PauṣkS. 27. 656; **2** name of Kārttikeya नमस्ते अग्निगर्भाय…एवं स्तुत्वा महासेनम् … शिखिवाहनम् VāyuP. i. 54. 22; **3** the sun–stone केशिनी…। असूयताग्निगर्भं सं कुमारम् BrahmāṇḍP. ii. 51. 37; RājNi. 380. 15; KalpaK. 200. 605; **4** name of the sun तपनो भास्करो रविः। अग्निगर्भः … एतैस्तु नामभिः सूर्यः स्तुतः NaraP. 20. 4; **5** name of a person अग्निगर्भाभिधस्यासीत्प्रिया भार्या द्विजन्मनः BṛKathāMañ. x. 1. 265; **6** a frothy substance on the sea अग्निजारोऽग्निनिर्यासः सोऽग्निगर्भोऽग्निजः … दावाग्निमलः DhanvNi. 291. 25; **7** the fire–churning *araṇi* [APTE]

अग्निगर्भक (agnigarbha–ka) *m.* the sun–stone सूर्यकान्तः …अग्निगर्भकः ParyāMu. 5. 13.

अग्निगर्भा (agni–garbhā) *f.* name of a plant तेजोवती…तेजस्विनी … अग्निगर्भा RājNi. 61. 15 = KalpaK. 295. 417; [the earth; name of the plant S'amī; the name of the plant Mahājyotiṣmatī Latā, APTE]

अग्निगर्भाशय (agni–garbhāśaya) *n.* interior of a plant or tree called Agni जलनिधेः फेनाग्निगर्भाशयम्…सिद्धोऽयं वडवानलः RasRaSa. 16. 159; 21. 87.

अग्निगिरि (agni–giri) *m.* the mountain named Agni त्वं गौरीमुण्डेन पातितोऽग्निगिरेस्तटे BṛKathāMañ. 17. 4.

अग्निगीत (agni–gīta) *adj.* sung by Agni (a musical note) अग्निगीतः स्वरः षड्जः NāraS'i. i. 5. 13.

अग्निगुण (agni–guṇa) *adj.* [*f.* –ā] **1** possessed of the attributes of fire न्यसेन्मन्त्राध्ववर्तिन्यश्चतस्रोऽग्निगुणाः क्रमात्। जया च विजया चैव अजिता चापराजिता। … मन्त्रदेवताः LakṣmīT. 30. 23; **2** multiplied by three वर्षाणि…तानि प्रपन्नसहितान्यग्निगुणानि…हरेत् PañcSi. 1. 18; *m.* **1** quality of fire बहुपानं भयक्रोधौ …। स्वेदयन्ति … अग्निगुणादृते। …द्विविधः स्वेदः संयुक्तोऽग्निगुणैर्न च CaraS. i. 14. 64 (1922 Ed.); i. 5. 4. (1922 Ed.) BhāṭṭDī. iii. 84. 6 (*on* ix. 1. 15); **2** quality of digestive fire रसांश्चाग्निगुणोद्रिक्तान्निदाघे परिवर्जयेत् SuśruS. vi. 64. 41; i. 21. 9.

अग्निगुणक (agniguṇa–ka) *adj.* possessed of fire as accessory अग्निगुणकमर्थकर्मेदमाधानम् MayūMāli. 458. 6 (*on* vi. 1. 12)

अग्निगुणसंश्रय (agniguṇa–saṁśraya) *adj.* based on the quality of fire इति त्रयोदशविधः स्वेदोऽग्निगुणसंश्रयः CaraS. i. 14. 62 (1922 Ed.)

अग्निगूढ (agní–gūḍha) *adj.* covered with fire तेषां वो अग्निदग्धानामग्निगूळ्हानामिन्द्रो हन्तु वरंवरम् ṚV. Khila. v. 2. 2.

अग्निगृह (agni–gṛha) *m. n.* **1** fire–hall अग्नये क्षामवतेऽष्टाकपालं पुरोडाशं निर्वपेद्यस्याहिताग्नेरग्निगृहान् अग्निर्दहेद् अनग्निगृं(? गृ)हान्वा Atharvaprāyaścitta 5. 4; सर्वोपवासी नियतः … शयानोऽग्निगृहे MahāBhā. xiii. 131. 39; शून्यमिदमग्निगृहम् PratiYau. 3. 1 (85); ManuBh. ii. 211. 19 (*on* 8. 333); अग्निगृहान्नीतः पुरोडाशः शुना BṛKathāS'loSaṁ. 2. 7; आचान्तोऽग्निगृहं विशेत् BhaviP. 66A. 21 (i. 31. 38); सः…अग्निगृहं ययौ GaṇeP. ii. 9. 13; यश्च त्रेताग्निं गृह्याग्निं वाग्निगृहाच्चोरयेत्तं राजा…दण्डयेत् ManvaMu. 348. 26 (*on* 8. 333); अग्निगृहे…दक्षिणपाणिं सबाहुं वासस उद्धरेत् ManvaMu. 155. 14 (*on* 4. 58); 172. 27 (*on* 4. 151); Rāgh. 2. 9; **2** a room fitted with hot baths, sauna अवतप्तम्… अग्निना तदग्निगृहं स्वेदयोग्येन चोष्मणा युक्तम् CaraS. i. 14. 46 = AṣṭāSaṁ. i. 134. 15 (1. 26) CaraS. i. 20. 19 (1922 Ed.)

अग्निगृहताप (agnigṛha–tāpa) *m.* heat in the place for keeping fire एते (रोगाः) हि परं विरेचनेन नाशमुपयान्त्यग्न्यपनयनेनाग्निगृहतापवत् AṣṭāSaṁ. i. 138. 12 (1. 27)

अग्निगृहद्वार् (agnigṛha–dvār) *f.* the door of the house for keeping the sacred fire अग्निगृहद्वारि…यज्ञगुप्तं ददर्श सा BṛKathāS'loSaṁ. 22. 191.